

Методи діагностики туберкульозу в сучасних умовах

А.І. БАРБОВА

У роботі представлені основні сучасні методи бактеріологічної діагностики туберкульозу, їх ефективність, переваги, недоліки та перспективи використання для практичної охорони здоров'я.

Ключові слова: туберкульоз, мікобактерія туберкульозу, діагностика

Methods of up-to-date diagnosis of tuberculosis

A.I. BARBOVA

In this work the main up-to-date methods of bacteriological diagnosis of tuberculosis as well as their efficiency, advantages shortcomings and perspectives of their use in health service are represented.

Key words: tuberculosis, *Mycobacterium tuberculosis*, diagnosis

УДК: 616.98 : 578.828:6] : 355 : 614.4

Організація роботи 27 санітарно-епідеміологічного загону (регіонального) щодо гігієнічного виховання військовослужбовців з питань профілактики ВІЛ/СНІДу

В.А. БАРКЕВИЧ, М.В. ТВЕРЕЗОВСЬКИЙ, Д.В. ЛОБАРЬОВ

м. Київ, м. Одеса

ВІЛ/СНІД в Україні залишається актуальною проблемою. З кожним роком зростає захворюваність та смертність від цієї небезпечної хвороби. Для Збройних Сил України, як невід'ємної частини суспільства, питання профілактики ВІЛ-інфекції є не менш актуальною проблемою, тому питання формування безпечної поведінки, прихильності до здорового способу життя військовослужбовців є пріоритетом у діяльності державної санітарно-епідеміологічної служби МО України.

Ключові слова: ВІЛ-інфекція, військовослужбовці, гігієнічне виховання

ВІЛ-інфекція являє собою загрозу для громадського та економічного розвитку країн та континентів, для людей у найбільш плідний період їхнього життя, матерів та дітей, сімей та народів. Вона порівняна з екологічною катастрофою. Масштаби кризи, пов'язаної зі СНІД, перевершили всі найгірші сценарії десятирічної давнини. Десятки країн, охоплені повномасштабними епідеміями ВІЛ/СНІД, і ще більше знаходяться на межі епідемії. З кожним роком зростає захворюваність та смертність від цієї небезпечної хвороби. Проблема ВІЛ/СНІДу в Україні залишається актуальною. ВІЛ/СНІД вже давно перестали бути суто

медичною проблемою, це захворювання становить небезпеку не тільки для держави, але й для усього суспільства. [1].

У 2009 році в країні зареєстровано 19840 нових випадків ВІЛ-інфекції (43,2 на 100 тис. населення). І хоча з 1999 року число вперше зареєстрованих випадків ВІЛ-інфекції зростає щорічно, за період 2006–2009 років відмічається зниження темпу приросту даного показника: 16,8%, 10,5%, 7,6%, 5,7% відповідно [4].

Рівень інфікованості населення України вірусом імунодефіциту людини об'єктивно становить загрозу національній безпеці держави. На жаль, коло осіб, які найбільш вражаються, це категорія людей віком 15–49 років. Так, у 2009 році понад 77% серед ВІЛ-інфікованих громадян України склали особи репродуктивного та працездатного віку – 15–49 років. Поряд з цим, за даними експертів ООН, біля 10% носіїв вірусу імунодефіциту в Україні жодного разу не звертались в спеціалізовані медичні заклади, тому в більшості випадків даний контингент людей представляє реальну загрозу для суспільства [3].

Оновлені оцінки стосовно ВІЛ/СНІДу в Україні засвідчують, що на початок 2010 року в Україні 360 тисяч людей, віком від 15 років і старші, інфіковані ВІЛ. Ці дані відрізняються від даних офіційної статистики щодо кількості осіб, які живуть з ВІЛ/СНІД і перебувають під диспансерним наглядом у спеціалізованих закладах охорони здоров'я (101 182 особи) на початок 2010 року. Відмінність між цими показниками свідчить, що лише 28%, або кожний четвертий з людей, які живуть з ВІЛ в Україні, пройшов тест на ВІЛ і знає свій ВІЛ-позитивний статус [6].

Україна сьогодні має Національну стратегію щодо подолання ВІЛ/СНІДу, яка вперше прийнята як Закон України і реалізується шляхом виконання Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД на 2009–2013 роки. Це яскраво підтверджує те, що питання боротьби з ВІЛ/СНІДом є одним з пріоритетів державної політики у сфері охорони здоров'я і соціального розвитку [5].

Слід відмітити, що військовослужбовці, як представники соціально ізольованої групи, мають більший ризик інфікування ВІЛ-інфекцією. Це стосується виконання завдань професійної діяльності під час участі у миротворчих операціях, програмах військових навчань у зв'язку із більшим ризиком отримання травм та при проведенні медичних маніпуляцій, а також можливості інфікування при випадкових статевих контактах [4].

Мета дослідження. Визначення обізнаності різних категорій військовослужбовців щодо профілактики ВІЛ/СНІДу та інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), і за аналізом чого коригування заходів гігієнічного виховання.

Матеріали та методи дослідження

Дане дослідження проводилося серед особового складу військових частин Південного регіону. Увага була направлена на цільову групу віком від 18 до 50 років, до якої було залучено 1453 військовослужбовці, в тому числі офіцерського складу – 256 осіб, курсантів ВНЗ – 69 осіб, військовослужбовців строкової служби – 1128 осіб. У ході проведеної роботи з військовослужбовцями застосовувався метод анкетування. Анкетування проводилося у письмовому вигляді, за допомогою спеціально підготовлених анонімних, закритих опитувальних листів. Аналіз отриманих даних проводився за відсотковим відношенням правильних та хибних відповідей.

Результати дослідження та обговорення

Збройні Сили України є невід'ємною частиною суспільства й тому для військовослужбовців України ВІЛ-інфекція є не менш актуальною проблемою, подолання якої ставить перед собою мету формування безпечної поведінки, прихильності до здорового способу життя військовослужбовців, що і є пріоритетом у діяльності державної санітарно-епідеміологічної служби МО України.

За аналізом результатів відповідей з'ясувалось, що рівень загальних знань про ВІЛ-інфекцію та її наслідки серед категорії офіцери та курсанти є порівняно високим. Так, абсолютна більшість учасників дослідження категорії офіцери 251 (98%), курсанти 66 (95,2%) знає, що ВІЛ-інфекція та СНІД вражають імунну систему організму, та те, що ВІЛ-інфікована людина може виглядати як здорова та вести повноцінний спосіб життя. Також, у питанні щодо попередження інфікування ВІЛ-інфекцією переважній більшості респондентів із категорії офіцери та курсанти відомо про негативну роль, яку відіграє у зараженні ВІЛ-інфекцією використання спільних шприців та голок, а також про захисну роль презервативів. Також, абсолютна більшість опитаних обізнана щодо можливості зараження при переливанні ВІЛ-інфікованої крові або її продуктів, а також при використанні чужих засобів для гоління, зубних щіток та процедури пірсингу, нанесенні татуювань.

У той же час, слід відмітити, що серед військовослужбовців строкової служби – 238 (21,1%) опитаних не мали чітких знань щодо різниці між поняттям ВІЛ та СНІД. Ще 340 (30,1%) респондентів впевнені, що ця різниця існує, але чіткої відповіді щодо цих понять вони зазначити не могли. Серед даної категорії військовослужбовців 294 (26,1%) заявили, що різниці «скоріше не має», 56 (5%) військовослужбовців впевнені у відсутності різниці, лише 200 (17,7%) військовослужбовців повноцінно та правильно відповіли на дані питання.

Так, відповідаючи на загальні питання щодо різниці понять ВІЛ/СНІД, майже половина військовослужбовців строкової служби 928 (82,2%) не

змогла чітко сформулювати відповідь. Отже, дана категорія військовослужбовців має бути цільовою групою для більш детальної інформаційної роботи щодо профілактики ВІЛ/СНІДу.

Лише половина опитаних військовослужбовців строкової служби – 640 (56,7%) знають та впевнені у тому, що спільне використання голків та шприців при ін'єкційному вживанні наркотичних речовин, переливанні ВІЛ-інфікованої крові або її продуктів, під час процедури пірсингу або при нанесенні татуювань, використанні чужих засобів для гоління може привести до інфікування ВІЛ та неможливо – при розмові, кашлі чи чханні, рукостисканнях, обіймах.

Незважаючи на відносно сприятливу ситуацію з відповідями на питання, як передається ВІЛ та способи запобігання інфікуванню, частина солдат дотримується хибних стереотипних уявлень про те, що можливе інфікування ВІЛ через укуси комах 198 (17,6%), через поцілунок/слину ВІЛ-інфікованої людини 235 (20,8%), спільне користування туалетом, лазнею, басейном, сауною 55 (4,9%).

Цікавим, на наш погляд, є той факт, що серед представлених категорій опитаних військовослужбовців 1340 (92,2%), поширеною є думка, що інфікування ВІЛ/СНІДом їм не загрожує, або це можливо в принципі, або «зі мною це не станеться».

На нашу думку, знання форм прояву хвороби, розуміння поняття про ВІЛ та СНІД, наявність низки знань з профілактики ВІЛ/СНІДу та інфекцій, що передаються статевим шляхом, сприятимуть обранню безпечної моделі поведінки, усвідомленню особистої відповідальності за своє здоров'я та життя близьких людей.

Організація роботи 27 санітарно-епідеміологічного загону (регіонального) щодо профілактики захворювання на ВІЛ/СНІД серед особового складу військових частин, закладів (установ) Південного регіону ґрунтується на чинній нормативно-правовій базі України, а саме: законі України від 12.12.1991 року № 1972-ХІІ «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення», наказі МОЗ України від 19.08.2005 року № 415 «Про удосконалення добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію», яким визначається порядок проведення консультування та тестування різних груп населення на наявність інфікування ВІЛ-інфекції, наказі МОЗ України від 10.01.2006 року № 2 «Про затвердження інструкції про взаємодію та розмежування функцій установ і закладів державної санітарно-епідеміологічної служби та центрів з профілактики та боротьби зі СНІДом з питань запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу».

Діяльність фахівців 27 санітарно-епідеміологічного загону (регіонального) щодо протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу серед різних категорій військовослужбовців регіону відповідальності зумовлена активізацією системи інформаційно-просвітницької роботи та гігієнічного виховання, основним напрямом яких є:

- сприяння зниженню рівня ризикованої щодо ВІЛ-інфекції поведінки серед категорій військовослужбовців, особливо молоді призовного віку шляхом гігієнічного навчання під час відвідування військових частин, військових комісаріатів під час призову молоді до лав ЗС України;
- популяризація здорового способу життя, духовності та моралі, мотивація до безпечної поведінки в контексті запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу;
- формування толерантного ставлення до людей, які живуть з ВІЛ-інфекцією/СНІДом.

Висновки

1. Гігієнічне виховання військовослужбовців, надання методичної та практичної допомоги командуванню та медичній службі військових частин регіону відповідальності щодо профілактики ВІЛ-інфекції залишається актуальним заходом.
2. Подальша робота гігієнічної спрямованості, особливо серед військовослужбовців строкової служби, сприятиме вирішенню завдань щодо запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу.
3. Отримані результати анкетувань доцільно використати для уточнення тем майбутніх занять щодо попередження захворювання на ВІЛ/СНІД та інфекції, що передаються статевим шляхом.

Література

1. Медичне право України: проблеми становлення та розвитку [Матеріали I Всеукраїнської наук.-практ. конференції, 19–20.04.2007 р., м. Львів]. – Львів, 2007. – С. 3–19.
2. ВІЛ-інфекція в Україні: [Інформаційний бюлетень] / Міністерство охорони здоров'я України. – К., 2010. – № 33. – 41 с.
3. Москаленко В.Ф. Туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД / В.Ф. Москаленко, Р.Г. Процюк. – К.: Медицина, 2009.
4. Актуальні питання епідеміологічного нагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека: [Матеріали науково-практичної конференції]. – м. Іллічівськ, 2010.
5. Вісник Проекту «Попередження ВІЛ-інфекції та інфекцій, що передаються статевим шляхом, серед особового складу Збройних Сил та правоохоронних органів України». – 2009. – № 1.
6. Національний звіт з виконання рішень декларації про відданість справі боротьби з ВІЛ/СНІДом в Україні. – К., 2009.

Организация работы 27 санитарно-эпидемиологического отряда (регионального) по гигиеническому воспитанию военнослужащих в вопросах профилактики ВИЧ/СПИДа

В.А. БАРКЕВИЧ, М.В. ТВЕРЕЗОВСКИЙ, Д.В. ЛОБАРЕВ

ВИЧ/СПИД в Украине остается актуальной проблемой. С каждым годом растет заболеваемость и смертность от этой опасной болезни. Для Вооруженных

Сил Украины, как неотъемлемой части общества, вопрос профилактики ВИЧ-инфекции является не менее актуальной проблемой, поэтому вопрос формирования безопасного поведения, стремления к здоровому образу жизни военнослужащих является приоритетом в деятельности государственной санитарно-эпидемиологической службы МО Украины.

Ключевые слова: ВИЧ-инфекция, военнослужащие, гигиеническое воспитание

Organisation of work of 27 sanitary-epidemiological division (regional) in the hygienic education of army men in the HIV/AIDS questions

V.A. BARKEVICH, M.V. TVEREZOVSKIY, D.V. LOBAR'OV

HIV/AIDS is in fact the most actual problem in Ukraine. Year by year the level of sickness and number of death cases grows. The question of prophylactics of HIV infection in Armed Forces of Ukraine is actual not even less. Due to that fact question of forming of safe behavior, aspiration for healthy way of life of army men is the priority in the work of state sanitary-epidemiological service of MD of Ukraine.

Key words: HIV, army men, hygienic education

УДК: 612.336.3:616.157:612.313.63

Невидимый орган человека

**И.В. БОГАДЕЛЬНИКОВ, Ю.В. ВЯЛЬЦЕВА,
Т.Н. БЕЗДОЛЬНАЯ, И.Б. ЦОРИЕВА, С.В. УСОВА**

АР Крым

Авторы с философских позиций рассматривают роль микрофлоры человека в мироздании. Представленные данные диктуют необходимость рассматривать микробиоту человека как еще один, но невидимый орган, покрывающий в виде чужка кишечную стенку, другие слизистые оболочки и кожу.

Ключевые слова: микробиота, орган, сигнальные молекулы, биопленка

Под органом (organum, -a, PNA; organon, BNA, JNA; греч. organon орудие, орган) понимают часть организма, представляющая собой эволюционно сложившийся комплекс тканей, объединенный общей функцией, структурной организацией и развитием (Энциклопедический словарь медицинских терминов, Покровский В.И., 2005). Кроме того, для каждого органа человека, характерны своя масса, место расположения (ниша), функциональная значимость, связь с другими органами и т.д.

На основании этого определения имеются все основания рассматривать микробиоту человека как орган. В настоящее время под микробиотой понимают всю микрофлору, имеющуюся у человека. Характеризовать ее можно по ниже приведенным признакам: